

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Inspectie Leefomgeving en Transport
Vergunningverlening Afval, Industrie en
Bedrijven
Postbus 16191
2500 BD DEN HAAG

Onderwerp	advies op aanvraag revisievergunning milieu vliegbasis Leeuwarden
Uw kenmerk	2023/1591
Ons kenmerk	2024-031397
Dienst	Fysiek Domein
Sector	Duurzame omgevingskwaliteit
Contact	14 058, Betting Kroese
WhatsApp	
Bijlagen	
Datum	5 maart 2024

Geachte heer/mevrouw,

Op 6 december 2023 is door het ministerie van Defensie een aanvraag “revisie omgevingsvergunning Vliegbasis Leeuwarden” bij u ingediend. De aanvraag heeft nummer 11060925/629746. Onder verwijzing naar artikel 2.26, lid 3 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, geven wij hieronder ons advies op de aanvraag.

Aanvraag

Wij hebben kennis genomen van de aanvraag. Wij constateren dat delen van de aanvraag geheim zijn. Het gaat daarbij om de geluidemissie, luchtmissies door vliegtuigen en stikstofemissie. De toelichting op de aanvraag, bijlage M05 is, hoewel wij de geheime rapporten niet kennen, ons ziens onvoldoende om de geheime delen van de aanvraag te ondervangen. De milieugevolgen van de activiteiten op de vliegbasis zijn daarmee niet goed inzichtelijk gemaakt.

Wij zien niet waarom informatie over verwachte emissie van geluid, geur en stoffen geheim is. Wij verwijzen daarbij naar artikel 3.7 Algemene wet bestuursrecht, de Wet open overheid en het Verdrag van Aarhus. De milieugevolgen van de grondgebonden activiteiten zijn voor omwonenden van de basis van groot belang. Met beperkte informatie kunnen wij dat belang niet bij ons advies betrekken en kunnen wij onze rol als wettelijk adviseur niet goed invullen.

Specifieke opmerkingen bij de aanvraag

- De grens van de inrichting is niet gesloten. Langs de Brédyk richting Jelsum zijn 2 percelen omkaderd met de aanduiding inrichtingsgrens. De arcering is ‘wegdelen onverhard’. Ook de watergang evenwijdig aan de Tsjessingawei is omkaderd met de aanduiding grens inrichting, tot over de Brédyk.
- De munitieopslag valt kennelijk buiten de inrichting. Er zit echter bij de aanvraag wel een managementuitreksel TNO rapport 2023 R11597

Munitie QRA opslagplaats Vliegbasis Leeuwarden. Waarom dat is toegevoegd is onduidelijk tenzij er een andere opslag op de basis is die verder niet staat aangeduid op de tekeningen. De munitieopslag staat vervolgens wel weer aangeduid op plattegrondtekening M02 functies gebouwen. Als de munitieopslag wel bij de aanvraag hoort dan moet dat ook eenduidig zijn aangegeven in de bijlagen en de tekeningen.

- De data van de tekeningen M01 en M02 zijn van ver voor de datum van indiening. Zelfs nog van voor de eerdere en weer ingetrokken revisieaanvraag van 1 oktober 2020. Die tekeningen zijn niet actueel en komen niet overeen met de feitelijke situatie. Volgens onze vergelijking met ons eigen GIS-systeem missen in ieder geval het nieuwe logistieke centrum en een paar gebouwen bij platform Noord.
- Gebouw C 290 staat niet op de lijst met gebouwen. De functie is onduidelijk.

Een aanvraag moet een reëel beeld van de feitelijke situatie of de toekomstige aangevraagde situatie weergeven. Daar voldoet deze aanvraag niet aan. Wij adviseren u daarom de aanvraag te laten aanvullen met actuele plattegronden en bij uitblijven daarvan de aanvraag buiten behandeling te verklaren wegens gebreken op de tekeningen en een onvoldoende beeld van de feitelijke situatie.

Geluid

In de korte bijlage M011, geluid, gaat het onder andere over toevoeging van Lmax piekgeluid. Het is ons niet duidelijk wat hiermee wordt bedoeld. Rond de basis ligt een zone *industrielawaai*. Dat is de maximale geluidruimte waarbinnen grondgebonden activiteiten mogen plaatsvinden. Dat is de referentiesituatie. Uit de bijlage kunnen wij niet afleiden hoe nieuwe gebouwen, met installaties, binnen die setting zijn meegenomen in de opvulling van de beschikbare geluidruimte.

Uit het akoestisch onderzoek Industrierrein Vliegbasis Leeuwarden, Achtergrondrapportage rekenmodel industrierrein Vliegbasis Leeuwarden, Status definitief, versie 003, rapport M.2016.0764.05.R001, datum 25 september 2020 blijkt dat er op twee immissiepunten een overschrijding plaatsvindt. Er is daar geen geluidruimte meer. Voordat u een vergunning kunt verlenen, zal er eerst voldoende ruimte gecreëerd moeten worden om ontwikkelingen mogelijk te maken.

De vliegbasis is een inrichting en binnen een inrichting moeten de best beschikbare technieken (BBT) worden toegepast. Het proefdraaien van straalmotoren buiten op een platform zonder akoestische afschermdende maatregelen is ons inziens geen BBT. Proefdraaien moet in een afschermd gebouw gebeuren. De vliegbasis heeft daar voorzieningen voor en die moeten daar dan ook voor worden gebruikt. Als die voorzieningen niet toereikend zijn bij de F35, dan kan de aanvrager zulke maatregelen alsnog aanvragen in een aanvulling op deze aanvraag en die voorzieningen daadwerkelijk gaan aanbrengen. De aarden wallen op de basis zijn ons inziens niet om akoestische redenen aangelegd en hebben akoestisch ook geen toegevoegde waarde.

De wallen van circa 4,5 meter hoog leveren nauwelijks een bijdrage in de afname van geluid. Daarvoor zijn de aarden wallen te laag en de geluidsniveaus te hoog. De bron bevindt zich op circa 2 a 2,5 meter hoogte. De wallen zijn 2

meter hoger. Het effect zal minimaal zijn. Het geluid gaat daar, met de hoge niveaus die er geproduceerd worden, overheen. Nieuwe of hogere wallen zijn geen best beschikbare techniek.

Als BBT maatregelen niet toereikend zijn, moet de zone industrielawaai worden heroverwogen. Verruiming van de zone, wat wij ontraden, is een besluit dat echter niet past binnen deze vergunningprocedure.

MQ9 Reaper

De toelichting gaat nog uit van toekomstige activiteiten met de MQ9 Reaper. Volgens ons zijn de toestellen al aanwezig binnen de inrichting. Er is bekend hoeveel toestellen er zijn en hoeveel er mogelijk nog bijkomen. Voor zover het niet luchtverkeer betreft, moeten de gevolgen van de Reapers in deze aanvraag worden verwerkt.

Vormvrije mer beoordeling

Wij kunnen uit de aanvraag niet goed afleiden of het alleen gaat om een revisievergunning of dat er toch sprake is van uitbreiding van activiteiten. In de toelichting geluid, bijlage M011, wordt gesproken over toevoegen van Lmax in de zone in verband met proefdraaien. In bijlage M05, bladzijde 20, wordt milieuruimte gevraagd voor het gebruik/inzet en (onderhoud) van de MQ9 Reapers. Er worden geen aantallen genoemd zodat die later kunnen worden ingevuld.

Het lijkt er op dat er activiteiten aan de inrichting worden toegevoegd. Uitbreiding van activiteiten met proefdraaien van motoren, turbines voor luchtvaartuigen valt onder de vormvrije mer-beoordeling van Cat D 32.7 van het Besluit milieueffectrapportage. Een vormvrije mer-beoordeling lijkt ons nodig alvorens de aanvraag in te kunnen dienen en goed te kunnen beoordelen.

Geurbeleid

De verwijzing naar geurbeleid Provincie Friesland, bladzijde 19 Toelichting M05, kunnen wij niet volgen. Dat is beleid voor inrichtingen die vallen onder het bevoegd gezag van de provincie. Het is ons niet bekend dat de minister van I&W als bevoegd gezag voor de vliegbasis het provinciale geurbeleid heeft overgenomen.

Rapport radargegevens

Het bijgevoegde rapport is uit het jaar 2000 en bevat informatie over meerdere bases in Nederland waarvan een aantal bases niet meer operationeel is. Voor vliegbasis Leeuwarden heeft het ministerie recent een aanvraag 'milieuneutraal veranderen' ingediend voor een tijdelijke radar op de vliegbasis. Ons is niet duidelijk of de informatie in het bijgevoegde rapport nog actueel is. Ook is niet duidelijk of de tijdelijke radar als vervanging dient voor het radarsysteem dat in bijlage uit 2000 is vermeld.

Gevolgen voor omwonenden en fysieke leefomgeving

Emissies van geluid en stoffen naar de lucht zijn voornamelijk de gevolgen die omwonenden direct buiten de inrichting waarnemen. Zij ervaren geluidhinder en geurhinder en maken zich zorgen over de gevolgen daarvan voor hun gezondheid en de kwaliteit van hun leefomgeving.

Bij ons college is een melding binnen gekomen over hinder door geluid en kerosinewalm en roetdeeltjes die wordt veroorzaakt door het warmdraaien van de vliegtuigen op de basis. Er is dan gedurende langere tijd sprake van geluidhinder. Het geluid is minder luid dan bij starts en landingen over Jelsum, maar het geluid houdt veel langer aan.

De kerosinewalm, geur- en roetdeeltjes, die dan wordt waargenomen door omwonenden, baart de omwonenden zorgen voor hun gezondheid. In de uitstoot van de vliegtuigen, kerosinedampen, en ook bij proefdraaien van motoren kunnen stoffen voorkomen die behoren tot de zeer zorgwekkende stoffen. Wij wijzen daarbij op benzeen. Daarvoor gelden strenge normen.

Wij adviseren u voor zover dat niet uit de geheime delen van de aanvraag blijkt, daarover alsnog emissiegegevens bij de aanvrager op te vragen. Tevens adviseren wij u in de op te stellen voorschriften strenge emissiegrenzen op te nemen, dan wel concrete maatregelen voor te schrijven om deze vorm van hinder te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken.

Advies

De ingediende aanvraag is, voor zover openbaar, niet compleet. Er ontbreekt informatie waardoor de strekking van de aanvraag niet duidelijk is en er geen actueel beeld is van de huidige inrichting en de in de aanvraag gewenste ontwikkeling. De aanvraag moet daarop worden aangevuld en verduidelijkt. Daarna zullen wij u graag van aanvullend advies voorzien. Zonder verdere aanvullingen en verduidelijking moet de aanvraag buiten behandeling worden gelaten.

Een inrichting moet beschikken over een adequate en actuele vergunning. De vliegbasis heeft grote impact op de omgeving. Wij adviseren daarom aan de vergunning de strengst mogelijke voorschriften ter bescherming van het milieu te verbinden.

Toezendend advies

Deze brief is niet per post verstuurd, maar is digitaal toegezonden op AanvragenLBIS@ilent.nl.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.

secretaris.